

บทที่ 6

การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน

การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดดำเนินการให้เหมาะสมสมสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน และจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตลอดจนความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ของนักเรียนด้วย ผู้บริหารโรงเรียนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายของการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
2. ขอบข่ายของงานบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
3. ความมุ่งหมายของการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
4. งานค่านสุขศึกษาในโรงเรียน
5. งานค้านการให้บริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
6. งานค้านสุขภัณฑ์โรงเรียนและสิ่งแวดล้อม
7. การป้องกันอุบัติภัยในโรงเรียน
8. บทบาทของผู้บริหารในการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
9. ปัญหาในการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน

จุดประสงค์

หลังจากศึกษาบทที่ 6 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. บอกความหมายของการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนได้
2. ระบุขอบข่ายของงานบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนห้อง 3 งานได้
3. บอกความมุ่งหมายหลักของการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนได้

4. บอกรความมุ่งหมายของการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนได้
5. เลือกขอรับการให้บริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนในค้านต่าง ๆ ต่อไปนี้
ให้อย่างน้อย 2 งาน
  1. การให้บริการเพื่อการป้องกัน
  2. การจัดบริการเพื่อการเยียวยารักษา
  3. การป้องกันและคุ้มครองติดต่อ
6. บอกร่องรอยของการสุขาภิบาลโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทั้ง 5 ค้านได้
7. เสนอแนะแนวทางในการป้องกันอุบัติภัยในโรงเรียนได้
8. บอกรบทาบท่องผู้บริหารในการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนได้
9. วิเคราะห์เหตุการณ์ในการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนได้

การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนหมายถึงอะไร

สุขภาพอนามัยของนักเรียนนับเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินการที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนของนักเรียนมีประสิทธิภาพ พลานามัยสมบูรณ์จะเป็นผลดีต่อห้องเรียนและครอบคลุมในส่วนรวม ดังนั้น โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้และจัดบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ อนามัยให้กับนักเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนจึงเป็นความพยายามร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนและชุมชนในอันที่จะร่วมกันป้องกันรักษา และส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีสุขภาพอนามัยอันสมบูรณ์ .

ขอบข่ายของงานบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนประกอบด้วยงานด้านใดบ้าง?

ขอบข่ายของงานบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนประกอบด้วยลักษณะงานที่ต้องดำเนินประสานสัมพันธ์กัน 3 งานดังนี้

1. งานด้านการสุขศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนจัดสอนวิชาความรู้ด้านสุขภาพอนามัยเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอนามัยเบื้องต้นอันจะช่วยทำให้เกิดเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันรักษาสุขภาพอนามัย มีสุขปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักสุขภาพสมำเสมอจนเกิดเป็นสุขนิสัย มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทางด้านสุขภาพอนามัย อันเป็นที่พึงประสงนาของสังคม การสอนสุขศึกษา จึงเป็นกระบวนการในการจัดประสบการณ์ ขึ้นในโรงเรียนอย่างมีระเบียบมีแผน โดยอาศัยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้ เจตคติและทักษะที่ถูกต้องในอันที่จะปรับปรุงสุขภาพและการดำรงชีวิตของนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตในส่วนตัวและในชุมชนให้อย่างมีความสุข

2. งานด้านการให้บริการสุขภาพอนามัยโรงเรียน หมายถึง การจัดบริการด้านสุขภาพแก่นักเรียน เพื่อรักษาสุขภาพของนักเรียนให้มีสภาพดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ การบริการนี้ ได้แก่ การป้องกันการกำจัดโรคภัยและควบคุมโรคติดต่อต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน รวมตลอดถึงการค้นค่าวาหารความบกพร่องทางกายในลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนบางคน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก้ไขและส่งเสริมให้ดีขึ้น

3. งานด้านการสุขาภิบาลโรงเรียนและสิงแควรล้อม หมายถึง การจัดสิงหรือสภาวะแควรล้อมที่ดีขึ้นในโรงเรียนเพื่อสร้างเจตคติที่ดีและความพึงพอใจให้กับนักเรียน เป็นการจัดสิงแควรล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยอื่น ๆ

ที่อาจเป็นภัยต่อสุขภาพตลอดจนการจัดโรงเรียนให้เกิดความสัมภានยเพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางจิตใจแก่นักเรียน ครูและบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน การจัดสุขาภิบาลในโรงเรียนนั้นได้แก่การจัดเกี่ยวกับน้ำดื่มน้ำใช้ โถส้วม ห้องน้ำ ห้องส้วม ความสะอาดในบริเวณโรงเรียน การระบายท้องอาหาร ห้องพยาบาล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนมีความมุ่งหมายอย่างไร?

การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การป้องกันการรักษา และการให้การรักษา ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ รวมทั้งการสร้างสุขอนิสัยที่ดี เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์

โรงเรียนควรจัดดำเนินงานด้านการสุขศึกษาในโรงเรียนอย่างไร

การดำเนินงานด้านการสุขศึกษาในโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การช่วยให้นักเรียนรู้จักรักษาและส่งเสริมสุขภาพของตนเอง และรู้จักรับผิดชอบป้องกันสุขภาพของผู้อื่นด้วย ความมุ่งหมายของการสอนสุขศึกษานั้นเน้นในด้านเจตคติ ภานิยม สุขอนิสัย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของตนเองและส่วนรวม ในการสอนสุขศึกษาควรมุ่งการปฏิบัติใหม่ๆที่สุด ซึ่งอาจจะจัดสอนสุขศึกษาในชั้วโมงโดยตรง สอนสอดแทรกกับวิชาอื่น ๆ หรือจัดการสอนโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ก็ได้ เนื้อหาที่ควรนำมาสอน ควรเกี่ยวข้องห้องอนามัยส่วนบุคคลและอนามัยชุมชน

การให้บริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเป็นภาระที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงและจัดดำเนินการด้วยความเอาใจใส่อย่างรอบคอบ เพื่อดำรงรักษาไว้และปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน ให้มีสภาพความเป็นอยู่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่างทราบว่าการให้บริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนควรจัดดำเนินการในด้านใดบ้าง?

การให้บริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนอาจจัดดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้บริการเพื่อการป้องกัน การจัดบริการเพื่อการป้องกัน ควรได้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นของการศึกษา โดยการตรวจสอบเพื่อค้นหาความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น การตรวจสอบเพื่อการป้องกัน ความมีกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดทำประวัติการเจ็บป่วยของนักเรียน การตรวจร่างกายทั่วไป การตรวจเฉพาะด้าน การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับน้ำหนักส่วนสูง และการบริการป้องกันโรคติดต่อและการสร้างภูมิคุ้มกันทางไนท์

2. การจัดบริการเพื่อการเยียวยารักษา 在การจัดบริการเพื่อการเยียวยารักษา นักเรียนที่มีข้อข่ายที่ต้องปฏิบัติประจำอยู่ การจัดการปฐมพยาบาลในโรงเรียน ซึ่งอาจจัดเป็นมุขยานาถ หรือห้องพยาบาลแล้วแต่ความเหมาะสมและควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม แสงสว่าง ระบบการหมุนเวียนของอาหาร ความสะอาดปลอดภัย และความสะอาดในการใช้บริการ นอกจากนี้ผู้เกี่ยวข้อง ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้เพียงพอ เช่น เครื่องใช้ต่าง ๆ ยาประเททต่าง ๆ เป็นตน รวมทั้งการจัดให้มีบุคลากรประจำดูแลและการกำหนดครรภ์เบี่ยงปฏิบัติต่าง ๆ ด้วย

3. การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การป้องกันโรคติดต่อที่อ้ววเป็นภารกิจ
หน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน หลักสำคัญในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ^{*}
คือ การตรวจหาผู้ป่วย การแจ้งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อมีโรคติดต่อเกิดขึ้นในโรงเรียน
การแยกนักเรียนที่ป่วยและนักเรียนที่สัมผัสโรคติดต่อ การพิจารณาปิกโรงเรียนกรณีมีโรคระบาด
การให้ภูมิคุ้มกันโรค การป้องกันและกำจัดเชื้อโรคตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม สะอาด เรียบร้อย และ
ปลอดภัย จะช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน การปลูกผังสุขอนิสัย
และสนับสนุนภาระน้ำมันยของนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ อย่างทราบ
ว่าการดำเนินงานด้านสุขภาวะและการสิงแวดล้อมในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับ
อะไรบ้าง?

การดำเนินงานด้านสุขภาวะและการสิงแวดล้อมในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

1. ที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน
2. อาคารเรียนและอาคารประกอบ
3. ห้องเรียนและเครื่องใช้ในห้องเรียน
4. น้ำดื่มน้ำใช้ในโรงเรียน
5. ห้องน้ำ ห้องส้วม

1. ที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน สถานที่ตั้งของโรงเรียนควรคำนึงถึงในเรื่องความสะอาด ปลอดภัย ทางไก่จากแหล่งเสื่อมโทรม และเหตุรำคาญต่าง ๆ บริเวณโรงเรียนควรอยู่ในสภาพที่สามารถจัดการได้สะอาด พื้นที่ไม่ลุ่มจนเกินไป เพื่อสะอาดในการจัดระบบระบายน้ำ บริเวณโรงเรียนควรจะมีรั้วรอบขอบขีด แสดงขอบเขตของโรงเรียนเพื่อป้องกันการรบกวนจากสิ่งต่าง ๆ ด้วย

2. อาคารเรียนและอาคารประกอบ โรงเรียนควรจัดทำแผนแม่บทในการกำหนดที่ตั้งของอาคารเรียนและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดของการบ้านรักษา รูปแบบของอาคารเรียนควรกำหนดให้เหมาะสมสมถูกต้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไคมาตรฐานพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนและแผนการเรียน อาคารเรียนต้องสร้างให้ถูกสุขลักษณะ โดยคำนึงถึงทิศทาง แสงสี ลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น พื้นผาผนัง บันได เพดาน หลังคา ระเบียง ประตู หน้าต่าง ตลอดจนความปลอดภัยของนักเรียนด้วย

ส่วนอาคารประกอบต่าง ๆ เช่น โรงฝึกงาน โรงอาหาร โรงครัว และอื่น ๆ นั้น ควรแยกออกจากอาคารเรียน และจัดให้เหมาะสมสมสอดคล้องกับลักษณะการใช้งานเฉพาะค่านโดยคำนึงถึงความปลอดภัย และประโยชน์ใช้สอย ถูกต้องตามสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ สะอากาศเรียบร้อย และมีเครื่องมือเครื่องใช้

3. ห้องเรียนและเครื่องใช้ในห้องเรียน นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในห้องเรียน ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมและถูกสุขลักษณะห้องเรียนจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอและถูกทิศทาง อากาศถ่ายเทได้สะอาด สะอากาศ และเป็นระเบียบเรียบร้อย โถ่ เก้าอี้ควรจัดให้เหมาะสมสมกับวัยของนักเรียน กระดาษ ชอล์ก ผ้าเรียนสีเขียวมีร่างรองพองชอล์ก นอกจากรันน้ำอาจมีชั้นวางของหรือป้ายประจำห้องด้วย

4. น้ำดื่มน้ำใช้ในโรงเรียน การควบคุมน้ำดื่มน้ำใช้ให้ปลอดภัยและปราศจากเชื้อโรคเป็นสิ่งจำเป็น และจำเป็นสำหรับโรงเรียนทั่ว ๆ ไป โรงเรียนต้องจัดหาน้ำดื่มน้ำใช้ให้เพียงพอ กับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน การจัดหาน้ำสะอาดไว้ใช้ในโรงเรียนนั้นอาจได้จากน้ำประปา น้ำฝน น้ำบาดาล หรือน้ำบ่อ ซึ่งโรงเรียนจะต้องทำให้ปราศจากเชื้อโรคเสียก่อน

5. ห้องน้ำห้องส้วม โรงเรียนทุกแห่งต้องจัดให้มีส้วมอย่างเพียงพอและถูกล società ลักษณะ ห้องน้ำห้องส้วม ควรสร้างให้ห่างจากอาคารมีทางเดินไปมาสะดวก สิ่งที่ต้องคำนึงคือ การรักษาความสะอาด ความมีการซันนະไส้กระดายชาระที่ใช้แล้ว มีฝ้าปิดมิดชิด ภายในห้องส้วม จะต้องมีทางระบายน้ำยากรากศีรี มีเจ้าหน้าที่ดูแลทำความสะอาดทุกวัน เพื่อบังกันเรื่องกลิ่น เชื้อโรค และแหล่งเพาะพันธ์แมลงต่าง ๆ โรงเรียนควรจะได้อบรมชี้แจงให้นักเรียนรู้ถึงคุณค่า ความจำเป็นตลอดจนการใช้ห้องน้ำห้องส้วมอย่างถูกล società ลักษณะด้วย

อุบติกัยในโรงเรียนอาจเกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทั้งนี้เพราะนักเรียนคงใช้เวลา
อยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานานอุบติกัยในโรงเรียนส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรม
ของนักเรียนเองและสภาพแวดล้อมตลอดจนความไม่ได้มาตรฐานหรือเสื่อม
สภาพของอุปกรณ์เครื่องใช้ สิ่งที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บแก่นักเรียนส่วนใหญ่
เป็นวัตถุสิ่งของ เช่น มีด แก้ว ตะปู อิฐ หิน กระเบื้อง หรือสัตว์มีพิษกัดชดอย
สำหรับสถานที่ที่เกิดอุบติเหตุมากที่สุด ได้แก่ ภายในอาคาร เช่น ห้องเรียน
สถานที่ทำการบ้าน บันได ระเบียง โรงอาหาร นอกจากนี้อุบติเหตุมักเกิดใน
สนามและบริเวณอื่น ๆ ในโรงเรียน นับได้ว่าอุบติกัยในโรงเรียนเป็นปัญหา
สำคัญที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของนักเรียน อย่างไรก็ตาม
อุบติกัยในโรงเรียนสามารถป้องกันได้ อย่างทราบว่าจะมีแนวทางในการป้องกัน
อุบติกัยในโรงเรียนได้อย่างไร?

แนวทางในการป้องกันอุบติกัยในโรงเรียนมีดังนี้ (นิภา มนูญปิจและคณะ 2521-
2522 : 2-74)

1. โรงเรียนควรจัดโอกาสการเรียนรู้เรื่องอุบติกัยในโรงเรียนและสวัสดิรักษาระบบโดยเน้นการปฏิบัติใหม่ๆ ที่สุด ซึ่งอาจเป็นลักษณะของการอภิปราย การใช้หลักเหตุผลแก้ปัญหา เนพะหน้าความคุกคันไปกับการควบคุมความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีสวัสดิชนิสัยและสวัสดิภูมิคติที่ดีในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดินในห้องถนน การเล่นกีฬา การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ

2. โรงเรียน ควรปรับปรุงสิ่งแวดล้อมจัดสถานที่ต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และถูกหลักสุขาภิบาล โดยเฉพาะส่วนที่ชำรุดของอาคารสถานที่ เช่น ตัวอาคารเรียน ห้องเรียน โรงอาหาร เป็นต้น

3. โรงเรียน ควรจัดให้มีบริการค้านความปลอดภัย เช่น การตรวจสอบสุขภาพ ออกรถยนต์เบี้ยนความคุมความประพฤตินักเรียน จัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิศึกษาขึ้นในโรงเรียน จัดกำหนดความสะอาดให้นักเรียนเดินทางไป-กลับอย่างปลอดภัย

4. ตรวจสอบและสอดส่องไม่ให้นักเรียนนำเอาวัสดุหรือสิ่งของที่อาจเกิดภัยหรืออันตรายเข้ามาในโรงเรียน เช่น อาวุธ สารเคมี เป็นต้น

5. ติดป้ายประกาศคำเตือนห้ามขับปฏิบัติ และข้อห้ามตามลักษณะของภัยอันอาจจะเกิดขึ้นได้ เพื่อเป็นข้อเตือนใจกันลืมสำหรับนักเรียน

6. ติดต่อขอความร่วมมือ ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ เป็นต้น

ให้นักศึกษาสรุปสาระสำคัญของการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน ตามความเข้าใจของตนเอง

สุขภาพอนามัยเป็นองค์ประกอบสำคัญของการที่จะเป็นต้องคำนึงถึงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษา ตั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน การจัดบริการค่านี้เป็นการจัดดำเนินการเพื่อการป้องกัน การรักษา และการให้การรักษา ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ ทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ รวมทั้งการสร้างสุขอนามัยที่ดี เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์

การจัดดำเนินการบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนจะมีลักษณะอย่างไรนั้น
ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมองเห็น
คุณประโยชน์และความจำเป็นในการจัดบริการและส่งเสริมกิจกรรมทาง ๑
ที่อาจเกิดขึ้นได้ภายในโรงเรียนของตน อายุ惑ร้าบว่า ผู้บริหารโรงเรียน
ควรมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
อย่างไร?

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนควรมีแนวทางดังนี้ (เช้าน์ มีวัง 2527 : 61-62)

1. กำหนดนโยบายและอานวยความสะดวกในเรื่องบุคลากร สถานที่ การจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนการสนับสนุนโครงการและกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
2. จัดให้มีการบริการด้านสุขภาพอนามัย การตรวจสอบโรคแกนักเรียน ครูอาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนเป็นประจำทุกปี จัดให้มีห้องพยาบาล เครื่องเวชภัณฑ์ ครุภัณฑ์ประจำห้องพยาบาลอย่างพอเพียง
3. จัดบริการด้านความปลอดภัย โดยการเอาใจใส่คูณและสภาพแวดล้อม การสุขาภิบาลโรงเรียน ให้ถูกสุขลักษณะเพื่อผลทางความปลอดภัยและจิตวิทยา
4. ให้ความรู้หรือจัดประสบการณ์การเรียนด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน ครู-อาจารย์และบุคลากรในโรงเรียน โดยอาจใช้ภาษากรามาบรรยายหรือส่งเจ้าหน้าที่ไปรับการอบรม
5. ติดต่อประสานงานกับสถานพยาบาล สถานอนามัย โรงพยาบาลหรือสำนักงานแพทย์ เพื่อเตรียมจัดส่งนักเรียนที่อาจป่วยกระแทกหัวเข้ารับการเยี่ยวยารักษาได้ทันท่วงที ตลอดจนขอความร่วมมือในการวางแผนการบริการด้านสุขภาพอนามัยจากหน่วยงานดังกล่าว

6. ติดต่อประสานงานกับชุมชน แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่อาจเป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลืองานค้านสุขภาพอนามัย

7. ตรวจสอบคิดความประเมินผลโครงการ และกิจกรรมด้านนี้เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเหมาะสมกับสภาพการณ์ทั่วไป

สุขภาพอนามัยเป็นองค์ประกอบสำคัญของการห้องที่จำเป็นต้องคำนึงถึงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษา แต่จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน การดำเนินงานด้านสุขภาพในโรงเรียนยังไม่อยู่ในเกณฑ์พอ นักเรียนจำนวนมากยังประสบกับปัญหาด้านสุขภาพอันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา เล่าเรียน อย่างทรายว่าปัญหาในการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนมีอะไรบาง

ปัจจุบันการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการด้านนี้ ซึ่งประมวลได้ดังนี้
(เสริมศักดิ์ วิชาลักษณ์ 2520 : 38-39, เชawan พ่วงษ์ 2527 : 62-63)

1. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน อาจเป็นเพราะขาดความรู้หรือไม่เห็นความสำคัญ ครูอาจารย์ไม่เข้าใจนโยบาย เป้าหมายของบริการด้านสุขภาพอนามัย จึงไม่ให้ความร่วมมือ การขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พยานาลประจำโรงเรียน จึงเป็นเหตุให้การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ นักเรียนไม่สนใจใช้บริการ เนื่องจากภาระจัดบริการไม่สนองความต้องการ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญ ความจำเป็น จึงไม่ให้ความร่วมมือ

2. ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ โรงเรียนหลายแห่งมีข้อจำกัดในเรื่องอาคารสถานที่ เมื่อห้องเรียนยังมีไม่พอการที่จะสร้างห้องพยาบาลย้อมลำบาก นอกจากนี้ ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น โดยเฉพาะวัสดุอุปกรณ์ประจำห้องพยาบาล

3. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ก็คือ โรงเรียนขาดเงินหรือได้เงินประมาณไม่เพียงพอ และปัญหานี้จะมีผลกระทบไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ด้วย เช่น บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ สถานที่เป็นต้น ดังนั้น โรงเรียนควรแสวงหาและรับการสนับสนุนด้านการงบประมาณจากแหล่งชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้พอเพียงแก่การดำเนินการ

4. ปัญหาด้านการประสานงานรวมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาลสถานีอนามัย สำนักงานแพทย์ ทั้งนี้ เพื่อการวางแผนที่คืบและการเตรียมการเมื่อเกิดการเจ็บป่วยกระทันหัน การประสานงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น

5. ปัญหาด้านการจัดดำเนินการ ในการจัดดำเนินการบริการด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียนนั้น บางโรงเรียนไม่สามารถจัดบริการด้านสุขภาพได้อย่างทั่วถึง บริการที่จัดไม่สอดคล้องสัมภูติความต้องการของนักเรียน ขาดระเบียบแนวปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ขาดการติดตามผลงานอันเป็นสาเหตุให้มีรูปร่างสุขภาพและชุมชนพรองคง ๆ ของโครงการ หรือกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย ทำให้ไม่มีการปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนได้

หลังจากที่นักศึกษาได้ศึกษาการจัดบริการนักเรียนด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนแล้ว นักศึกษามีความเข้าใจอย่างไรบ้าง? จงอธิบาย

สุขภาพอนามัยของนักเรียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสนใจเอาใจใส่การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนเป็นการจัดคำเนินการเพื่อการป้องกันรักษาและส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยสมมูรรณ์ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดคำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กันทั้งสามด้าน คือ การสุขศึกษา การให้บริการสุขภาพอนามัยและการสุขอนามัย โรงเรียนและสิ่งแวดล้อม โดยปกติอุบัติภัยในโรงเรียนอาจเกิดขึ้นได้ทุกเวลา ดังนั้นโรงเรียนควรหาทางป้องกันมิให้เกิดอุบัติภัยต่าง ๆ เหล่านั้น การจัดบริการสุขภาพอนามัยในโรงเรียนจะให้ผลดีอย่างไรขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะมองเห็นคุณประโยชน์ ความจำเป็นในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านนี้เพียงใด นอกจากนี้การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยในโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรอันเป็นผลกระเทียมมาจากการล้มเหลวของบุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการจัดคำเนินการ